

Politik Bilim

“Bekanızla ilgili Kararlarınızı Kendiniz Vermelisiniz...”

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Geçen hafta, “Yerli marka otomobilde bir babayiğit çıkacak; işaretler belirdi...” demiştim ama, işaretler biraz karıştı...

Hükûmetin izlediği politikaya göre, “yerli marka otomobil” yapma işinin bir “babayiğide” kaldığını; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı’nın da “Türk özel sektöründen” bu “babayiğidin” çıkmasını beklediğini artık biliyorsunuz. Ne var ki, geçen hafta belirtmiştim, Bakan Bey’in “Türk özel sektörü” anlayışı biraz karışık. Söylediklerini bir kez daha hatırlatayım: “Yerli otomobili tek bir firma, bir konsorsiyum ya da tamamen yabancı bir firma üretebilir. ...Volkswagen'e gelin Türkiye'ye yatırım yapın, burada araba üretin diyoruz. Mesela onlar 'bu projeyi biz yapacağız' derlerse, 'hayır mı' diyeceğiz. Çünkü Türkiye'deki yatırım ortamı artık yerli ve yabancı sermaye ayrımı gözetmiyor. Önemli olan bizim için bu markanın, bu tasarımın burada ortaya çıkması, yerli katkı oranının çok yüksek olması, tasarımının ve markanın bize ait olmasıdır. Firmanın kime ait olduğunun burada çok önemi yok açıkçası...”

Demek ki, yeni bir marka Türkiye’de ortaya çıksın da kim çıkarırsa çıkarsın! İmdi, yaklaşımınız buysa, ya buyurduğunuz gibi, Türkiye’de üretim tesisi olmayan Volkswagen gibi bir yabancı firma gelir; eğer gelirse... Ya da, bizim ‘babaların’ yabancı ortaklarından biri çıkar ortaya; eğer çıkarsa ki bu dahi zor görünüyor. Diyelim, çıktı; ‘yerli marka’ diye ne yapar, o da şüpheli!

Yerli bir ‘baba’ da zâten gazetecilere gerçeği söyleyivermiş. Milliyet’ten (06.10.2011) aktarıyorum: “Mustafa Koç, yerli otomobille ilgili olarak, ‘Ortağımızla görüşmeler yapıyoruz. Konu henüz daha çok ham...’ dedi. Koç, yerli otomobilin maliyetine ilişkin bir soru üzerine, şunları kaydetti: ‘Bu, yerli otodan ne kastettiğinize bağlı. Bugün hiç kimse yüzde yüz bir otomobili kendi ülkesinde yerli olarak üretmiyor. Bazı aksamlar ortak olarak kullanılıyor. Şanzıman olsun, motor olsun... Dolayısıyla bu tip avantajlardan da faydalanmak lâzım. O bakımdan biz de üzerimize düşen her şeyi yapmaya çalışacağız. Herhalde bu bir konsorsiyum şeklinde olacak. Ama herhangi bir şey söylemek için daha çok erken. Erken, çünkü bu kolay bir şey değil. İki; bunun tarifini iyi yapmak lâzım. Bunun satış sonrası servisi var, satış ağı var... Ondan sonra maliyeti belirli bir ölçüde tutturamazsanız, çok yüksek maliyetler geliyor. Tabii herkesin arzusu böyle bir şey yapılabilir olması. Ama görüldüğü kadar kolay bir iş değil.”

Evet, güvendiğimiz ‘baba’ ortağıyla görüşüyormuş! Elbette kararı teknoloji gücünü elinde tutan; bu güçle dünyada marka olmuş yabancı ortağı verecektir. Aksi düşünülemez. Bu noktada sözü, 04 Ekim’de Fatih Altaylı’nın ‘Teke Tek’ programının konğu olarak ‘yerli marka’ konusundaki görüşlerini söyleyen, kendisi de bir işadamı olmakla birlikte otomotiv sanayiinde daha çok vizyoner bir teknokrat olarak öne çıkan Jan Nahum’a bırakıyorum (aldığım notlardan özetle):

“Türkiye eğer dünyanın onuncu büyük ekonomisi olacaksa kendi markasını çıkarmalıdır. Sadece otomotivde de değil... Katma değer yaratabilmek markaya sahiplikle kaim... **Ama bekanıyla ilgili kararlarınızı kendiniz vermelisiniz.** Türkiye’nin otomobilde şansı var. Çünkü artık vizyonumuz var: ‘Biz marka yaratmak istiyoruz.’ 50 yıllık birikimimiz; teşvik mekanizmalarımız; ARGE’de çabamız var. Eksikimiz, marka... Doblo’nun önemli kısmını yaptık. Marka yapmadık. Deneyim eksikliği yaparak giderilir. Denenmeli; zarar öngörülerek denenmeli... Marka nasıl yaratılır? Ulusal marka olmaz. Uluslararası ölçekte zihinlere girmek gerek. Markalaşmak için bir ihtiyaca cevap vermek lâzım. Bu ihtiyaç tespit edilmeden marka olunmaz. Kararı bizim vermemiz lâzım. Kararı onlar

vermemeli. Ne yapılacağını bilmeye ihtiyacımız var. Başkası söyleyemez. Biz araştırmalıyız. [Oysa] Hükûmetin politikası yabancıyı getirmek...”

‘Hükûmetin politikası’ konusunda başka bir yoruma ihtiyaç olduğunu sanmıyorum...

CBT. 21 Ekim 2011